

อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

สถานที่ทดลอง

ได้ดำเนินการวิจัยที่แปลงปฏิบัติการภาควิชาพืชไร่ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2540 ถึง ธันวาคม 2541 สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย มี pH 6.4 อินทรีย์วัตถุ 1.63% ไนโตรเจน 0.03% ฟอสฟอรัส โปแตสเซียม 72 และ 111 มก./กก.

วิธีการทดลอง

1. สร้างเมล็ดพันธุ์ลูกผสม (F_1) โดยวิธีผสมแบบ half diallel ใช้พ่อแม่ 3 สายพันธุ์ ได้แก่ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ข้าวเหนียวดำเชียงใหม่ และ กข.6 ได้ลูกผสม (F_1) 3 คู่ผสม คือ ขาวดอกมะลิ 105 $\times$ ข้าวเหนียวดำเชียงใหม่ กข. 6 $\times$ ขาวดอกมะลิ 105 และ ข้าวเหนียวดำเชียงใหม่ $\times$ กข.6

2. ปลูกเปรียบเทียบข้าวลูกผสม (F_1) กับพันธุ์พ่อแม่และแม่ วางแผนการทดลองแบบ split plot design มี 3 ซ้ำ ปัจจัยหลัก (main plot) ประกอบด้วยอัตราปุ๋ยไนโตรเจน (แอมโมเนียมซัลเฟต) 2 ระดับ คือ 0 และ 12 กก.N/ไร่ ปัจจัยรอง (sub plot) คือข้าวลูกผสม (F_1) 3 คู่ผสม และปลูกข้าวลูกผสม (F_1) เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่ 3 สายพันธุ์ ปักดำกอละ 1 ต้น ระยะปักดำ 25 $\times$ 25 ซม. ขนาดแปลงย่อย 1.25 $\times$ 0.5 ม.² โดยมีจำนวน 10 ก่อต่อแปลงย่อย ใส่ปุ๋ยฟอสเฟตรองพื้นก่อนปลูก ในอัตรา 10 กก. P_2O_5 /ไร่ หลังปักดำแล้ว 7 วัน หว่านสารเคมีเพื่อป้องกันวัชพืชร่อนงอก ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช และจัดการดูแลอื่นๆ ตามความเหมาะสม

การเก็บตัวอย่างและการบันทึกข้อมูล

ครั้งที่ 1 ระยะผสมเกสร

สุ่มเก็บตัวอย่างจำนวน 4 ก่อต่อแปลงย่อย เพื่อนำมาวัดค่า

1.1 ความกว้าง ความยาว น้ำหนักแห้ง และพื้นที่ใบ ของใบตรงและใบล่างโดยใช้เครื่องมือ วัดพื้นที่ใบอัตโนมัติ แบบ Model AMM-7, HAYASHI DENKOH CO., Ltd.

1.2 ปริมาณไนโตรเจนในใบธง ใบล่าง และรวง ตามวิธีการของ Standard Kjeldahl method (1960)

ครั้งที่ 2 ระยะสุกแก่ทางสรีรวิทยา (หลังระยะผสมเกสร 21 วัน)

สุ่มเก็บตัวอย่างจำนวน 4 กอต่อแปลงย่อย เพื่อนำมาวัดค่า

2.1 ปริมาณไนโตรเจนในใบธง ใบล่าง และเมล็ด

2.2 ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิต คือ

- จำนวนรวงต่อกอ
- จำนวนเมล็ดต่อรวง
- น้ำหนัก 1000 เมล็ด

วิเคราะห์ผลการทดลอง

วิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนของลักษณะต่างๆ ที่วัดทั้ง 2 ครั้ง โดยวิธี Analysis of Variance และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยวิธี Least Significant Difference (LSD) ตามวิธีการของ Steel and Torrie (1960)